

Regeringskansliet
Arbetsmarknadsdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över slutbetänkandet Styrkraft för lyckad integration (SOU 2024:41)

Dnr A2024/00878

Sammanfattning

Skolverket lämnar synpunkter på de delar som berör myndighetens uppdrag. Skolverket välkomnar att styrningen av Sveriges arbete med integration ses över och prioriteras. Skolverket tillstyrker i huvudsak utredningens förslag kring ny styrmodell och uppföljning av måloppfyllelsen på integrationsområdet, med vissa förbehåll. Förbehållen gäller framför allt omfattningen av Skolverkets föreslagna sektorsansvar i relation till resurser och mandat för att genomföra arbetet. Det är svårt att ta ställning till hur omfattande arbetsuppgifterna blir som följer med sektorsansvaret. Därför är det också svårt att avgöra om de medel som föreslås är tillräckliga. Förbehållen gäller också delar av föreslagna indikatorer för uppföljning av integrationsarbetet. .

Skolverkets synpunkter

1.1.6 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2015:1047) med instruktion för Statens skolverk

Skolverket tillstyrker förslaget att Skolverket får sektorsansvar för de två mål som föreslagits. Sedan tidigare har Skolverket i sin instruktion ansvar för angränsande frågor inom ramen för sitt verksamhetsområde som rör nyanlända personer, samt ansvar för att främja användningen och utvecklingen av validering i kommunal vuxenutbildning.

Skolverket förutsätter emellertid att delmålen gäller personer i utbildningsväsendet.

De två delmål som Skolverket föreslås få sektorsansvar för är båda omfattande. Det är svårt att ta ställning till hur omfattande arbetsuppgifterna blir som följer med sektorsansvaret. Därför är det också svårt att avgöra om de medel som föreslås är tillräckliga.

1.1.15 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2022:811) med instruktion för Arbetsförmedlingen

26 a § Inom myndigheten finns ett rådgivande organ som benämns Nationella integrationsrådet

Skolverket delar utredningens bedömning att regeringen bör ta fram en nationell strategi för integrationspolitiken som konkretiserar politikens inriktning och främjar överblick och sammanhang och att ett nationellt integrationsråd inrättas. Det ställs stora krav på samordning för att det gemensamma integrationsarbetet ska fungera.

Då flera myndigheter, med ansvar för olika delmål, föreslås ingå i integrationsrådet, vill Skolverket särskilt betona vikten av att alla delmål får samma utrymme.

4.2.3 Myndigheternas redovisning ska vara uppdelad efter svensk respektive utländsk bakgrund

Skolverket delar inte utredningens bedömning om kategorisering enligt svensk respektive utländsk bakgrund. En sådan kategorisering riskerar att bli alltför trubbig och därmed inte förbättra den nuvarande redovisningen. Idag redovisar Skolverket den individbaserade statistiken uppdelad på kön och migrationsbakgrund. I Skolverkets statistik för komvux redovisas enbart om eleverna är födda i Sverige eller utomlands medan andra skolformer även tar hänsyn till om de utlandsfödda eleverna är nyinvandrade, vilket är en uppdelning vi förespråkar.

5.2 Utgångspunkter för uppföljning av integrationen

Skolverket instämmer i bedömningen att indikatorerna bör utgå från mätbara registerdata. Det är dock viktigt att indikatorer inte väljs enbart utifrån kostnad. Indikatorer för yngre barns språkutveckling är svåra att mäta med registerdata. Det är därför bra att andra underlag, som redovisning av genomförda insatser, uppföljningar och utvärderingar samt aktuell forskning, kompletterar registerdata.

5.3 Statistiska centralbyrån bör ansvara för indikatorerna om integration

Skolverket avstyrker den del av förslaget som gäller formerna för redovisningen och menar att det bör lämnas öppet för myndigheten att själv närmare bedöma vilka former som passar bäst. Skolverket avstyrker således det föreslagna tillägget om årlig rapport i myndighetens instruktion.

Skolverket tillstyrker utredningens förslag om att utveckla indikatorer för uppföljning av integration inom integrationspolitikens fem delmål samt att indikatorerna bör utvecklas efter samråd med de myndigheter som har ett sektorsansvar för uppföljningen av respektive delmål.

Skolverket ser dock svårigheter med vissa indikatorer som utredningen bedömer ska användas för uppföljningen (se punkt 5.4.3 och 5.4.4 nedan), men ser att det är möjligt att få en övergripande bild av utvecklingen utifrån de uppgifter som finns.

5.4.3 Uppföljning av delmålet om språklig integration

Skolverket tillstyrker överlag de indikatorer som utredningen föreslår, men ser ett antal möjliga problem för uppföljningen.

Indikatorerna ”påbörjat sfi året efter invandring” samt ”godkänt betyg på C-kursen i sfi tre år efter invandring”: Skolverket har uppgifter om när en elev påbörjat sfi i relation till det datum eleven är folkbokförd. Det finns dock två svårigheter med att använda det som en indikator för språklig integration. En person som invandrat kan dels få vänta på sin folkbokföring, dels välja att inte läsa sfi. Om så är fallet kan vi inte följa personens språkliga integration och det finns inga andra kända nationella mätningar av personers språkkunskaper. Detsamma gäller uppgifter om godkänt betyg i C-kursen tre år efter invandring.

Indikatorn ”barn inskrivna i förskola vid tre års ålder”: Skolverket har uppgifter gällande inskrivna barn i förskolan, men samlar enbart in uppgifter per den 15 oktober varje år. Det innebär att barn som börjar under hösten, efter den 15 oktober, inte räknas förrän året därpå även om de var tre år när de började förskolan. De kan då alltså komma att vara äldre än tre år vid insamlingstillfället vilket gör att indikatorn inte är helt rättvisande, men kan ändå ge en indikation.

Indikatorn ”provresultat från nationella prov i svenska och svenska som andraspråk”: Resultaten är inte jämförbara över tid eftersom proven inte är konstruerade för det. Det sker nu även omfattande förändringar på området när proven ska digitaliseras, där lärare och elever kan ta olika lång tid på sig att vänja sig vid de nya proven.¹

Indikatorn ”kvalitet i sfi genom kompetensen hos undervisande lärare”: Det är svårt att mäta kvalitet och så även gällande sfi. Skolverket ser svårigheter med att titta på uppgifter om lärarkompetens. Ungefär hälften av alla elever i komvux läser hos externa utbildningsanordnare men det är kommunen som är ansvarig för rapporteringen av samtliga uppgifter. Det finns en risk att kommunernas uppgifter

¹ Skolverket (2022). *Skolverkets uppföljning av digitaliseringsstrategin 2021*.

om de externa anordnarnas lärare inte är av lika hög kvalitet som uppgifterna om de lärare som är anställda av kommunen. Även betyg och genomströmning kan vara trubbiga kvalitetsmått. Skolinspektionens tillsyn och kvalitetsgranskning skulle möjligtvis kunna komplettera bilden.

Indikatorn ”avbrott från sfi”²: Skolverket har bedömt att det är svårt att samla in orsaker till avbrott men att det går att se hur länge eleverna läser. Utifrån en intervjuundersökning från 2023–2024² vet dock myndigheten att en vanlig orsak är att eleven får arbete, vilket också kan ses som positivt för integrationen.

Indikatorn ”läsförståelse enligt internationella studier”³: Det finns flera urvalsundersökningar. Förutom PISA och PIAAC finns PIRLS som undersöker läsförmåga och attityder till läsning. Studien vänder sig till elever i årskurs 4.³

5.4.4 Uppföljning av delmålet om utbildning och kvalificering

Skolverket tillstyrker indikatorn ”vuxna som deltar i lärande”, men ser följande problem för uppföljningen:

Uppgifter kring antal deltagare i komvux finns på Skolverket. Myndigheten har däremot inte tillgång till uppgifter om andra former för vuxnas lärande.

På Skolverkets vägnar

Joakim Malmström
Generaldirektör

Undervisningsråd

Handlingen är beslutad i Skolverkets
elektroniska ärende- och
dokumenthanteringssystem av:
Joakim Malmström (Signerare) den
2024-10-25
Ulrika Dahl (Signerare) den 2024-10-25.

² [Skolverket \(2024\) Studieavbrott och genomströmning i sfi.](#)

³ [PIRLS: internationell studie om läsförmåga hos elever i årskurs 4 - Skollnlagverket](#)

I ärendets slutliga handläggning har även Erik Janzon, avdelningschef Tommy Lagergren och enhetschef Anders Duvkär deltagit.